

Torockó

Múltja

A nagyközség délről a Kőközi-szoroson, északról a Borrévi-szoroson át közelíthető meg. A VII-VIII. században szlávok telepedtek le a környéken. Ők kezdték el a vasbányászatot. A helység neve is tőlük származhat: toroszkő, trokszavak vaskövet, vassalakat jelentenek. A honfoglaláskor magyarok szállták meg a medencét, később a gyorsan gazdagodó Toroczkay-család német vasműveseket hívott a vidékre. A gazdag érclelőhelyek és a táj szorgalmas lakói révén jelentős központtá fejlődött Torockó.

Torockó mellett 1130 m magasra tornyosul Erdély egyik legjellegzetesebb sziklatömbje, a néphit szerint emberalakot megmintázó Székelykő. Torockón kétszer kel fel a Nap. A meredek falakkal határolt mészkőhegy a XIII. században kapta nevét, amikor a falu vezetői a székelyeket hívták segítségül a tatárok ellen. Jutalmul meg is kapták a Vársziklán emelkedő várat. A hegy tetejéről gyönyörű kilátás nyílik a környező vidékre.

Torockószentgyörgy felett emelkedik az 1250 m magas Ordaskő, melynek aljában állnak a Szentgyörgyi vár romjai. Ez a Toroczkay család ősi fészke, amelynek alapját 1296 táján Thoroczkay Venczel alapította. 1470-ben a várat elvette Mátyás király, 1514-ben, a Dózsa György vezette parasztfelkeléskor keresztesek fosztották ki és égették fel, 1713-ban pedig ágyúval lerombolták Tiede báró osztrák csapatai. Ezek után a vár elhagyatottan, lakatlanul pusztulásnak indult, de tekintélyes maradványai ma is állnak.

Székelykő

Az Erdélyi-középhegység keleti részén, délkelet-északkelet irányban húzódik a 75 kilométer hosszú, 20-25 kilométer széles Torockói-hegység. Rendkívül változatos vidék: mészkőszirtek, 1300 métert meg nem haladó sziklacsúcsok, szurdokvölgyek sorakoznak a területén. A táj az Erdélyi Érc-hegységnek is része, ahol évszázadokon át vasércbányászat folyt. Központja az Ordaskő (1250 méter) és Székelykő (1128 méter) közötti medencében Torockó.

Miért kel fel reggelente kétszer a nap?

Az első napfelkelte után a napkorong ugyanis elbújik a hegy sziklás csúcsa mögé, hogy nem sokkal később megint előbukkanjon, újra felkeljen és elárassza a völgyet sugaraival.

Hogyan és mikor lett unitáriussá Torockó lakossága?

Torockónak unitárius hitre térését a Kénosi Tösér – Uzoni Fosztó-féle latin nyelvű kéziratos Unitárius Egyháztörténet nyomán Orbán Balázs így adta elő: „Torockó kezdetben római katolikus helység volt s mint a pápai dézmák regestruma tanúsítja, 1332-ben már tekintélyes egyházközséget alkotott. Történt azonban, hogy egy torockói gazda Peterd faluban a Hesdát patak mellett a tordai hasadék táján legeltetésre adott juhait látogatására menvén, egy vasárnapon peterdi gazdája elvitte magával az unitáriusok ott levő templomába (melynek romjai a Torockóról Kolozsvár felé vivő út mentén a XVIII. század elején még meg voltak). Az édesanyai nyelven tartott isteni tisztelet és ének, valamint a szertartásnak magasztos egyszerűsége nagy hatással volt lelkületére, elannyira, hogy mikor csak tehetett, átjárt oda magyarul imádkozni.

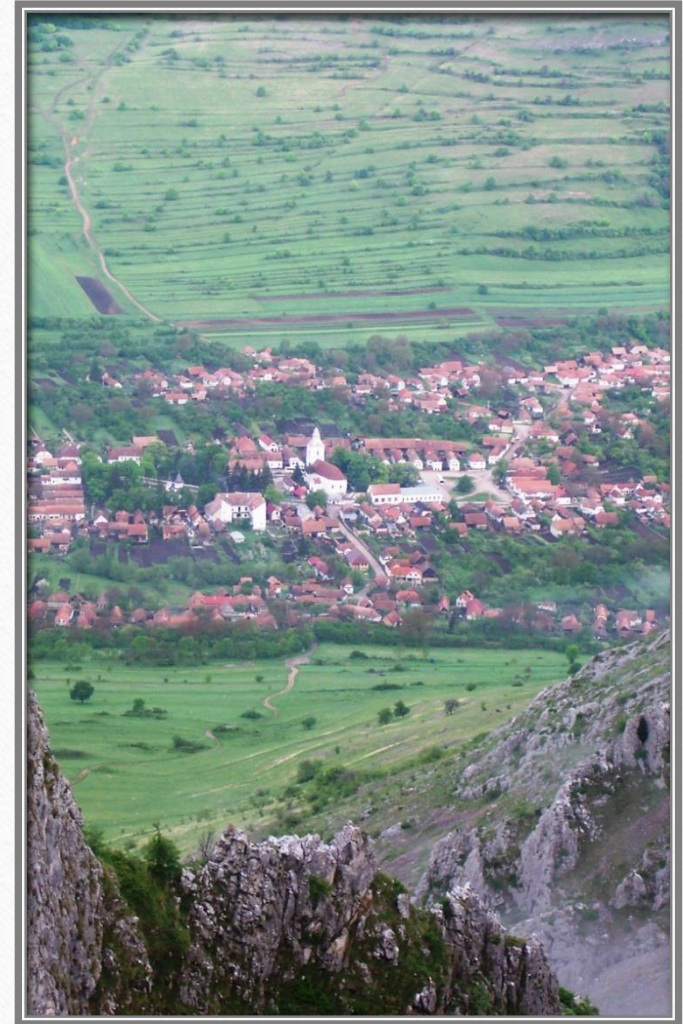

De nemcsak maga ment, hanem minden vasárnap egy-egy más torockóit vitt magával, kikre mind nagy hatással volt a megértett és átértzett isteni tisztelet. Át kezdték látni, hogy az ő érthetetlen, misztikus szertartásaik az érzékre igen, de nem a lélekre hatnak; át azt, hogy Istent imádni mennyivel emelkedettebb, mint a gépies cifra ceremóniák látványos szemlélete. S egy szép napon a bányákhoz gyűlve egész városul elhatározták, hogy áttérnek az unitárius hitre. Rögtön papot kértek magoknak, kinek megérkezéssel a páternek szépen *vale-t* mondtak."

Jelene

Erdély legnyugatibb székely végvára, a magyarok lakta Torockó. Torockó talán Erdély legszebb faluja, mind természeti fekvését, mind építészetét illetően. A Torockói-medencében, a Székelykő lábánál fekvő falu központja, Torockó főtere, nemrég Europa Nostra díjban részesült. Torockó központjában áll az unitárius templom, és a legtöbb látnivaló is itt van, de nem mindennapi látvány maga a falu sem, fehérre festett kis házaival és a drámaian fölé magasodó Székelykővel. Torockó másik nevezetessége különlegesen gazdag, díszes népviselete, amelynek ékes darabjait a Néprajzi Múzeumban lehet megtekinteni. Érdeemes kirándulni Torockószentgyörgyre, felkeresni az unitárius templomot és a Torockó-i vár romjait.

Készítette:

- Orsós György
- Pintér Valentin
- Rigóczky Bálint
- Poór Márk
- Györe Nándor
- Csépai Dániel